

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za arhitekturo
Visoka šola za dizajn, samostojni visokošolski zavod, Ljubljana
Univerza na Primorskem, Znanstveno raziskovalno središče, Inštitut za dediščino Sredozemlja
Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije
Pokrajinski arhiv Koper

EDO MIHEVC 100

Znanstveni simpozij o arhitektu Edu Mihevcu

Univerza na Primorskem
Fakulteta za humanistične študije
Titov trg 5, Koper
4. junij 2010

Program znanstvenega sestanka
Povzetki prispevkov
Biografija Eda Mihevca
Seznam članov iniciativnega odbora

Vsebina

Napovednik dogodkov ob stoletnici rojstva arhitekta Eda Mihevca.....	3
Program simpozija.....	4 – 5
Vladimir Brezar: Mihevčeva stanovanjska arhitektura med funkcionalizmom in regionalizmom.....	6
Janez Kresal: Interpretacija člankov Eda Mihevca v Casabelli.....	7
Boris Leskovec: Plečnikov vpliv na dela arhitekta Eda Mihevca.....	8
Igor Kalčič: Edo Mihevc in slovenska identiteta v njegovih delih.....	9
Marko Korošič: Kulturni dom v Trstu.....	10 – 11
Jasna Kralj Pavlovec: Urbanizem slovenske obale – kritični regionalizem ali utopija?.....	12
Neža Čebtron Lipovec: Nečimrni pozni funkcionalizem in iskanje sprave po kataklizmi? Mihevc in Koper.....	13
Fedja Košir: Profesor Mihevc in podiplomski študij arhitekture.....	14
Peter Krečič: Edo Mihevc in stvaritev mediteranske matrice.....	15
Nada Čibej: Zaščita arhivskega gradiva.....	16
Boštjan Bugarič: Mesto in nebo – zgodba o nevidnih koprskih prizoriščih.....	17
Nika Grabar: Dvojčka v silueti Ljubljane in Kopra.....	18
Matej Mihevc: Pogovori s sodelavci Eda Mihevca.....	19
Jasna Kralj Pavlovec: Kratka biografija Eda Mihevca.....	20
Člani Iniciativnega odbora.....	21 – 22

Napovednik dogodkov ob stoletnici rojstva arhitekta Eda Mihevca

4. 6. 2010

Strokovni simpozij Mihevc 100
Fakulteta za humanistične študije
Titov trg 5
Koper
Iniciativni odbor Mihevc 100

oktober 2010

Zbornik prispevkov simpozija Mihevc 100
Iniciativni odbor Mihevc 100

8. 7. 2011

Otvoritev pregledne razstave del Eda Mihevca, Cankarjev dom, Ljubljana
Iniciativni odbor Mihevc 100

8. 7. – 30. 8. 2011

Razstava Mihevc 100, Cankarjev dom, Ljubljana
Iniciativni odbor Mihevc 100

8. 7. 2011

monografija Eda Mihevca
Iniciativni odbor Mihevc 100

3

Info:
Iniciativni odbor Mihevc 100
jasna.kralj@vsd.si

Pobudo za organizacijo in izvedbo dogodkov ob stoletnici rojstva arhitekta Eda Mihevca sta dala

Iniciativni odbor Mihevc 100

in

Društva raziskovalcev urbanizma, arhitekture in oblikovanja Mediterana
ArhiM
(v ustanavljanju)

Znanstveni simpozij sta ob podpori

Fakultete za arhitekturo Univerze v Ljubljani
Visoke šole za dizajn, samostojni visokošolski zavod, Ljubljana
Inštituta za dediščino Sredozemlja ZRS UP
Fakultete za humanistične študije UP
Pokrajinskega arhiva Koper

organizirali

Jasna Kralj Pavlovec in Neža Čebtron Lipovec

Program

9:00 – 9:30	UVOD pozdravni nagovori dekanov prof. dr. Vesna Mikolič , dekanja Fakultete za humanistične študije UP prof. mag. Peter Gabrijelčič , dekan Fakultete za arhitekturo UL doc. Nada Rožmanec Matičič , dekanja Visoke šole za dizajn prof. ddr. Mitja Guštin , predstojnik Oddelka za dediščino FHŠ UP in Inštituta za dediščino ZRS UP
9:30 – 9:40	PREDSTAVITEV INICIATIVNEGA ODBORA MIHEVC 100 in DRUŠTVA V USTANAVLJANJU ArhiM mag. Jasna Kralj Pavlovec Neža Čebtron Lipovec , MSc.
Dopoldanski del vodita: prof. dr. Janez Kresal, mag. Jasna Kralj Pavlovec	
9:40 – 9:55	prof. dr. Vladimir Brezar Stanovanjska arhitektura Eda Mihevca med funkcionalizmom in regionalizmom
10:00 – 10:15	Prof. dr. Janez Kresal Interpretacija člankov Eda Mihevca v Casabelli
10:20 – 10:35	Prof. dr. Boris Leskovec Plečnikov vpliv na dela arhitekta Eda Mihevca
10:40 – 11:00	Prof. dr. Igor Kalčič Edo Mihevc in slovenska identiteta v njegovih delih
11:00 – 11:10	<i>kratek odmor</i>
11:10 – 11:25	dr. Marko Korošic Kulturni dom v Trstu
11:30 – 11:45	mag. Jasna Kralj Pavlovec Urbanizem slovenske obale – kritični regionalizem ali utopija?
11:50 – 12:05	mag. Neža Čebtron Lipovec Nečimrni pozni funkcionalizem in iskanje sprave po kataklizmi? Mihevc in Koper
12:10 – 12:30	sklepi prvega dela
12:30 – 14:00	<i>ODMOR – kosilo</i>

Popoldanski del vodita: prof. dr. Boris Leskovec, Neža Čebren Lipovec, MSc.

14:00 – 14:15	prof. dr. Fedja Košir Profesor Mihevc in podiplomski študij arhitekture
14:20 – 14:35	prof. dr. Peter Krečič Edo Mihevc in stvaritev mediteranske matrice
14:40 – 14:55	mag. Nada Čibej Zaščita arhivskega gradiva
15:00 – 15:15	doc. dr. Boštjan Bugarič Mesto in nebo – zgodba o nevidnih koprskih prizoriščih
15:20 – 15:35	dr. Nika Grabar Dvojčka v silueti Ljubljane in Kopa sklepi prvega dela
15:40 – 15:50	<i>ODMOR</i>
15:50 – 16:05	Tomaž Budkovič Predstavitev diplomskega dela pri prof. Janezu Koželju: Vodnik po arhitekturi Eda Mihevca
16:10 – 16:25	Matej Mihevc Pogovori s sodelavci Eda Mihevca
16:30 – 16:35	Ana Nuša Jontez Mihevc Zadnja beseda
16:40 – 17:00	<i>razprava</i> Vodi: Iniciativni odbor Mihevc 100
17:00 – 17:30	Ogled Pokrajinskega arhiva Koper mag. Nada Čibej

Vladimir Brezar*

Mihevčeva stanovanjska arhitektura med funkcionalizmom in regionalizmom

Plečnikovi učenci, ki jih je navduševala moderna, so po 2. svetovni vojni izkoristili priložnost: »obnova domovine« je pomenila intenzivno gradbeno dejavnost predvsem na področju industrije in stanovanjske gradnje. Seveda so bili primeri in koncepti dostopni le v težko dostopni literaturi, le redko tudi v naravi. Litostrojski bloki so primer zasnove, ki temelji na vzorcu bivalne kulture stanovanj za delavce, a še brez vidnih »varčevalnih« omejitev. Tipološko pa so še vedno razmeroma majhni in še danes blizu humanemu merilu.

Veliko nasprotje pa predstavlja »kozolec«, ki tipološko predstavlja znani, po vsem svetu razširjeni vzorec »marsejskega bloka«. Iz natančne analize je razvidno, da je v marsičem drugačen in samosvoj; skeletna zasnova namreč omogoča velika in udobna stanovanja, ki vsekakor niso »socialna« (prvotno ime zgradbe je Palača Gradis). Fasada ni v vidnem betonu, ampak obložena s kamnom, rustiko in umetnim kamnom. Tako se srečata moderna zasnova in Plečnikova tradicija.

Pozneje razvije Mihevc stanovanjsko arhitekturo v Slovenskem primorju. Pojavijo se novi bivalni koncepti (mediteranski način življenja, veliki balkoni, zenitalno osvetljena stopnišča v sredini tlorisa), nove dileme (bivalna kuhinja ali dnevna soba ...), novi tipi objektov in zazidalnih vzorcev (nizki bloki, ki oklepajo »piazzette«, celo s stolpnico kot dominantno, vila bloki, stolpiči, vrstne in verižne hiše itd.).

Velikih stanovanjskih sosesk se Mihevc ni nikoli loteval, saj je čutil, da tam učinkovita tehnologija ter ekonomija prevladata nad arhitekturo.

*dr. Vladimir Brezar, univ. dipl. inž. arh.

Ilirska 14

SI-1000 Ljubljana

T: +386 (0) 1 23 23 925/ +386 (0) 3 56 75 371

E: v.brezar1@gmail.com

Janez Kresal*

Interpretacija člankov Eda Mihevca v Casabelli

Leta 1963 je prof. Mihevc objavil v reviji Casabella prispevek z zgornjim naslovom. V komentarju je najprej predložen povzetek izhodišč, s katerimi je Mihevc oblikoval svoj jezik regionalnega modernizma in objektivne (investicijsko-izvedbene) omejitve tedanjega razvoja. Evidentirani so nastanek tega jezika pa tudi realizacije, ki so sledile, in avtorjeva nedogmatičnost, saj ves čas ostaja modernist, vendar s posluhom za regionalno in tradicionalno.

Prikazan je Mihevčev odziv na neustavljivo naraščanje stavbnih gabaritov z vpeljavo posebne stavbne tipologije. Navedena in s citati podprta so teoretična izhodišča sodobnikov (podpornikov regionalizma) iz lokalnega in svetovnega diskurza. V zaključku je ugotovljeno, da regionalni modernizem na Obali še živi.

*dr. Janez Kresal, univ. dipl. inž. arh.
Univerza v Ljubljani
Fakulteta za arhitekturo
Zoisova 12
SI-1000 Ljubljana
T: +386 (0) 1 200 07 44
E: janez.kresal@fa.uni-lj.si

Boris Leskovec*

Plečnikov vpliv na dela Eda Mihevca

Arhitekt Edo Mihevc nedvomno sodi v krog tistih Plečnikovih učencev, ki se jim je uspelo izogniti epigonstvu zlasti v smislu vztrajanja na klasični arhitekturni kompoziciji oz. dosledni uporabi njenih arhitekturnih elementov. Plečnikov vpliv je možno zaslediti zlasti v nekaterih Mihevčevih delih in kanonih, npr.:

- arhitektura je lahko manifestativna;
- sodobna arhitektura je lahko večnostna, če upošteva kompozicijske principe transformacije, transponiranja in transfunkcije temeljnih arhitekturnih elementov;
- nacionalno oz. regionalno v arhitekturi je sodobno le v primeru, če pri tem ne gre za kopiranje starih vzorcev oz. elementov zgodovinskega izročila, temveč kritično konstruktiven in inovativen pristop v smislu kritičnega regionalizma.

Podobno kot Plečnik je tudi Mihevc v celoti predan »minucioznemu« delu pri iskanju najboljše rešitve, večinoma posvečen strokovnemu in pedagoškemu delu in arhitekturni skici kot najbolj prepričljivemu likovnemu sporočilu arhitekta.

Konstruktivno kritična presoja Mihevčevega ustvarjalnega opusa mora biti vsekakor podvržena razumevanju časa in prostora, v katerem je določeno arhitekturno delo nastajalo.

V referatu je posvečena posebna pozornost primerjavi med Plečnikovo in Mihevčevo manifestativno arhitekturo ter arhitekturnimi deli obeh omenjenih arhitektov, v katerih je možno zaslediti princip transformacije, transponiranja ali transfunkcije arhitekturnih elementov.

*dr. Boris Leskovec, univ. dipl. inž. arh.

Univerza v Ljubljani

Fakulteta za arhitekturo

Zoisova 12

SI-1000 Ljubljana

M: +386 (0) 41 79 81 48

E: leskovec.boris@gmail.com

Igor Kalčič*

Edo Mihevc in slovenska narodna identiteta v njegovih delih

Raziskovanje arhitekture v primorskem opusu arhitekta in profesorja Mihevca je po dolgoletnem študiju njegovih del v različnih slovenskih regijah pokazalo in dokazalo izjemno spretnost in kvaliteto v smislu dojetja in razumevanja slovenske zemlje in kulture.

To različnost je treba dokazati na primerih projektov, poznavanju materialov in oblikovanju ter detajliranju v teh materialih. Globoko razumevanje, doživljanje Primorja je profesor obvladal do detajla v merilu 1:1.

Skušal bom prikazati tista najpomembnejša dela, ki arhitekta Mihevca uvrščajo v vrh slovenske arhitekture. Bil sem njegov učenec, asistent, dolgoletni sodelavec pri številnih projektih. Pri njem sem magistriral in z njim sodeloval pri mnogih arhitekturnih nalogah, vse do smrti leta 1985.

*dr. Igor Kalčič, univ. dipl. inž. arh.

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za arhitekturo
Zoisova 12
SI-1000 Ljubljana
T: +386 (0) 1 200 07 42/43
E: igor.kalcic@fa.uni-lj.si

Marko Korošič*

Kulturni dom v Trstu (1964)

Tržaški kulturni dom je življenjsko delo Eda Mihevca.

Tržaški Slovenci so na začetku tega stoletja imeli osrednji kulturni, družabni, politični in športni center, imenovan Narodni dom – Balkan, in druge domove, kjer se je razvijala narodna zavest. Vse te domove je fašistični režim uničil ali poškodoval.

Leta 1951 je odbor, odgovoren za izgradnjo tržaškega kulturnega doma, pod predsedstvom Ivana Regenta, zaupal izdelavo idejnega načrta arhitektu Edu Mihevcu, ki se je od vsega začetka odpovedal honorarju in postal dejansko do izvedbe odgovorni projektant. Odpoved honorarju mu je pustila popolnoma proste roke pri zasnovi objekta.

Arhitektonska obdelava pročelja tržaškega kulturnega doma je bila pogojena z lokacijo, ki je bila izjemno zahtevna, delno odmaknjena od strogega centra, znotraj strogo definiranih gabaritov v volumenskem in oblikovnem smislu. Palača kulturnega doma je postavljena kot plomba v mestno tkivo ob ulici Petronio na 1900 kvadratnih metrov veliki parceli. Osnovni koncept palače je temeljil na urbanističnih konstantah: vpetost med dve obstoječi zgradbi, ulična zazidava z glavno fasado ter glavnim, navznoter umaknjениm vhodom v sam gabarit gledališča. Objekt se je moral razširiti v globino.

Pročelje doma deluje reliefno, s poudarki na vertikalnem črtovju stopnišča, mogočni zasteklitvi vstopne dvorane, dvojici vitkih stebrov in zaključnem gornjem traktu. Prikaže se nam delno ploskovno, kot kulisa. Nastalo je kot kompromis med načeli moderne arhitekture (vidni stebri, trakasta okna, enotnost materialov, odpoved odvečnemu dekorju) in klasičnimi proporcijami. Hotaveljčan kot fasadna obloga je zavesten avtorski odmik od modernističnih načel in predstavlja kontinuiteto uporabe kamna po Plečnikovi šoli ter avtorsko identiteto.

Funkcionalizem je predstavljal temelje nove povojne ljubljanske šole za arhitekturo. Mihevcu je pomenil zlasti priložnost, da se odtrga od Plečnika in poišče svoj jezik v arhitekturi v soglasju z evropskim modernizmom in temeljnim znanjem, ki ga je pridobil na ljubljanski šoli za arhitekturo.

Značilna za Mihevčevo zgodnje in vmesno obdobje v oblikovanju interjerjev je uporaba raznovrstnega in raznobarnega materiala, ki ga postavi enega ob drugega. Menjava svetlobe, lahkotnost lebdečega stropa vhodne avle, uporaba direktne in indirektne svetlobe, grobega mozaika, mehkih linij, lesene obloge gledališke

dvorane, tekstila, različne barvne kombinacije mozaika stebrov so elementi, s katerimi je arhitekt oblikoval prostor in preprečil monotonost, ki se lahko pojavi po večurnem obisku v gledališču. Razgibano oblikovanje prostora in navedeni detajli predstavljajo sintezo takrat naprednih teženj oblikovanja v arhitekturi. Bogastvo materialov je motiv, ki ga Mihevc v svojem ustvarjanju nikoli ni opustil. V interjerjih kulturnega doma zaznamo živahni Mihevčev primorski značaj, ki ljubi barvitost in raznolikost. V tem smislu predstavlja tržaški kulturni dom unikat, zrcalo Mihevčeve duše. Interjer postane tako prijeten, topel, vabljen, eleganten, v nasprotju s fasado, ki je strožja, bolj ortogonalna, masivna, prava trdnjava slovenstva v nasilno italijanskem Trstu, skratka dober primer slovenske moderne arhitekture.

Mihevc je v vseh svojih objektih (tudi hotelih) vedno zasnoval vso notranjo opremo, luči in večkrat vzorce blaga. Za Mihevčev interjer je značilna celovitost kompozicije. Arhitekt je popolnoma obvladal prostor, ki ga je sam zasnoval, in tudi prostor, ki ga je le opremil. Posebej je treba omeniti kvaliteto izdelave vseh izdelkov in dovršen detajl. V izpeljavi detajlov izvedbe je bil Mihevc mojster pa tudi ljubitelj.

O arhitekturi slovenske moderne je bilo v zadnjem desetletju napisanih kar nekaj knjig. Kulturni dom v Trstu in druga pomembna dela slovenskih arhitektov v Italiji pa žal večkrat niso vključena; za slovenski kulturni prostor predstavljajo svet zase.

*dr. Marko Korošič, univ. dipl. inž. arh.

Ministrstvo za okolje in prostor

Inšpektorat RS za okolje in Prostor

Trg Brolo 4

SI-6000 Koper

T: +386 (0) 5 66 32 340

M: +386 (0) 40 26 19 79

E: marko.korosic@yahoo.it

Jasna Kralj Pavlovec*

Urbanizem slovenske obale – kritični regionalizem ali utopija

Regionalizem: *prizadevanje, da se določenemu področju, pokrajini prizna poseben ekonomski, družbenopolitični, kulturni položaj; poudarjanje pokrajinskih značilnosti ...*

Kritični: *pregled razvoja določenega vprašanja; kritična analiza dela; dati kritično oceno;*

Utopija: *načrt, zamisel idealne družbene ureditve ali družbene ureditve v prihodnosti, ki v stvarnosti ni mogoč, uresničljiv; utopija je lahko izhodišče za poznejše družbene spremembe; razvoj socializma od utopije do znanosti; SSKJ (http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=utopija&hs=1)*

Urbanizem slovenske obale se je v šestdesetih in sedemdesetih letih prejšnjega stoletja naslonil na Regionalni načrt slovenske obale iz leta 1963 in na dve leti kasneje izdelan Regionalni načrt slovenske obale in Istre, ki ju je s skupino sodelavcev in študentov pripravil Edo Mihevc (1911-1985).

V tem prispevku želim izpostaviti Mihevčevo oblikovanje najširšega prostora v njegovem urbanističnem opusu, torej arhitekturne regije slovenske obale in dela današnje hrvaške Istre, kot zgledega vzorčnega primera kritičnega regionalizma, kritičnega pristopa do novih vsebin, oblik in funkcije oblikovanja prostora, ki so bile izhodišče za razvoj nove družbene ureditve in družbenih sprememb skozi prostor in čas. Skozi Mihevčeve urbanistične načrte bomo skušali odgovoriti na vprašanje ali lahko prostorsko oblikovanje slovenske obale obravnavamo skozi perspektivo kritičnega regionalizma ali lahko zamisel, oblikovanje in načrtovanje prostorskih rešitev opredelimo kot utopijo. Mihevčevi urbanistični načrti, od regionalnih do mikrourbanističnih, izhajajo iz detajlne in sistematično izvedene morfološke analize naravnih danosti obravnavanega prostora, temeljitega poznavanja prostorskih značilnosti in bivalne kulture istrskega človeka (Investbiro Koper; 1966). Iz tega izhaja dejstvo, da so vsi posegi v prostor, od krajine do mest, izpeljani na osnovi teh analiz, ki so bile osnova znanja o prostoru. Identiteta prostora je bila prepoznana, iz tega je bilo izpeljano načrtovanje in oblikovanje prostora. Mihevc je v urbanizmu slovenske obale našel dialog med dvema teoretskima smernicama: urbanističnim funkcionalizmom in tradicionalizmom tako, da je regionalno tipiko spremenil v sebi lastno interpretacijo razvojne strategije nove tipologije prostora, ki so jo v svojem oblikovanju prevzeli tako arhitekti in graditelji na obali.

Namen prispevka je zainteresirani javnosti v kontekstu današnjega razvoja predstaviti ovrednotene urbanistične načrte in izvedbene arhitekturne stvaritve Eda Mihevca in njegovih sodelavcev na slovenski obali od 1959 do 1985.

Skozi Mihevčeve urbanistične načrte bomo skušali odgovoriti na vprašanje ali lahko prostorsko oblikovanje slovenske obale obravnavamo skozi perspektivo kritičnega regionalizma ali lahko zamisel, oblikovanje in načrtovanje prostorskih rešitev opredelimo kot utopijo.

*mag. Jasna Kralj Pavlovec, univ. dipl. inž. arh.

Visoka šola za dizajn

Vojkova 63

SI-1000 Ljubljana

M: +386 (0) 31 77 86 74

E: jasna.kralj@vsd.si

Neža Čebtron Lipovec*

Nečimrni pozni funkcionalizem ali iskanje sprave po kataklizmi? Mihevc in Koper

Mihevčevi posegi v staro mestno jedro Kopra sodijo med najbolj znane in kritizirane posege v mestno jedro in strokovna in splošna javnost jih označuje kot primer socialističnega rušilnega pristopa.

V prispevku bomo s pomočjo izvirnih arhivskih virov skušali rekonstruirati arhitekturni in urbanistični kontekst, v katerem je arhitekt Mihevc deloval, od prvih posegov v mestu Koper ter predvsem od leta 1957 dalje pri pripravi načrta za obnovo starega ter izgradnjo novega Kopra. Skozi arhivske dokumente fonda Okrajnega ljudskega odbora ter novega fonda Edo Mihevc v koprskem Pokrajinskem arhivu si bomo ogledali genezo nekaterih novih delov starega mestnega jedra v času Mihevčevega delovanja. Rdeča nit obravnave bo predvsem vpenjanje in razumevanje obstoječega prostora, kjer prav arhivski dokumenti odpirajo razmislek o Mihevčevem iskanju dialoga. Skušali bomo sestaviti mozaik dogodkov in zamisli, ki so sooblikovale novo, vodilno vlogo Kopra po letu 1954.

14

Namen prispevka je javnosti predstaviti neznane – pozabljene ali neupoštevane – okoliščine mikrorealnosti, ki so temeljno definirale velike dogodke v povojnih letih v severni Istri. Zgodbo o tem obdobju nam nemo, a neposredno pripovedujejo ravno Mihevčeve stavbe in redke stavbe njegovih predhodnikov, ki v zadnjih letih izginjajo ali se temeljno spreminjajo. Pričujoči prispevek je predvsem zapis o posegih v prostor, ki so spremljali in ključno sooblikovali identiteto urbanega prostora severne Istre in torej predstavljajo temelj za kolektivni spomin in lokalno identiteto prebivalcev.

* Neža Čebtron Lipovec, MSc. univ. dipl. um. zgod.

Univerza na Primorskem
Inštitut za dediščino Sredozemlja ZRS
Bolniška 20
SI-6330 Piran
m: +386 (0) 31 53 89 55
e: neza.cebronlipovec@zrs.upr.si

Fedja Košir*

Profesor Mihevc in podiplomski študij arhitekture

Raziskovalno usmeritev vsake univerzitetne ustanove moremo oz. moramo oceniti tudi tako, da pregledamo količino in kakovost rezultatov podiplomske stopnje izobraževanja in vanjo neločljivo vključenega raziskovanja: disertacije doktorjev arhitekturnih ved so tu najzgovornejša indikacija. Ko pregledujemo genealogijo doktorandov na naši šoli za arhitekturo, vidimo, da je razdeljena v dve družini, kar nazorno prikaže razmere v slovenski arhitekturi na prehodu iz petdesetih v šestdeseta leta 20. st. Povod za odločitev, da se lahko tudi v arhitekturi doktorira, moramo videti v antagonizmu dveh blokov pedagogov, ki ju usmerjata profesorja Edo Mihevc in Edo Ravnikar. Profesor Mihevc, ki sam sicer ni doktor, prevzema vlogo zagovornika in pobudnika procesa, čigar rezultati so za profil naše fakultete pomembni vse do danes. Pregled tem kaže zanimive tendence v izbiri metod, pri čemer je kronologija njihovega razvoja presenetljivo pomenljiva tudi kot primer, kako se da v navidezno dolgotrajnem seznamu imen in naslovov razbrati rdečo nit intelektualnih premikov, ki so lahko močno dramatični.

*dr. Fedja Košir, univ. dipl. inž. arh.

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za arhitekturo
Zoisova 12
SI-1000 Ljubljana
T: +386 (0) 1 200 07 25
E: fedja.kosir@fa.uni-lj.si

Peter Krečič*

Edo Mihevc in stvaritev mediteranske matrice

Referat obravnava enega najznačilnejših ustvarjalnih prijemov v opusu Eda Mihevca, njegovo mediteransko matrico. Gre za slogovne lastnosti, ki jih je sistematično uveljavljal v skorajda celotnem repertoriju stavb, pozidanih zlasti na območju Slovenske obale. Slogovne prijeme, lahko bi rekli tudi oblikovne obrazce, je najti tako v njegovih individualnih stavbah in skupinskih stanovanjih kot tudi v večjih hotelskih kompleksih in celo urbanizmu. Prav zasnove in izpeljave malih počitniških naselij, od Strunjana mimo depandanse hotela v Simonovem zalivu do Lucije, sodijo po kakovosti med najboljše od vsega, kar mu je uspelo v kakih treh desetletjih postaviti na Obali. Izvor Mihevčevega zgodnjega »regionalizma« je mogoče povezati z njegovim šolanjem v tridesetih letih minulega stoletja pri profesorju Jožetu Plečniku. Ta je študente opozarjal na vrednote ljudske arhitekture in hkrati na možnosti njene ustvarjalne, moderne interpretacije. Mihevc je Plečnikova vodila preuredil v duhu svojega videnja modernizma in ustvaril vrsto vzorčnih tipov za različne potrebe. Kot univerzitetni učitelj je imel možnost, pritegniti študente k načrtovanju in izvedbi svojih preštevilnih nalog. Med njimi je našel v Janezu Kobetu odličnega naslednika, ki je njegovo izvorno misel o posebni mediteranski matrici za naš čas uspešno nadaljeval in nadgradil v vrsti zasnov za turistična naselja na južnem Jadranu.

16

*dr. Peter Krečič, univ. dipl. um. zgod.
direktor Arhitekturnega muzeja, Ljubljana
Pot na Fužine
SI-1000 Ljubljana
T: +386 (0) 1 540 97 98 / 540 03 46
E: peter.krecic@aml.si

Nada Čibej*

Zaščita arhivskega gradiva

Z zaščito arhivskega gradiva želimo prispevati k ohranjanju kulturne dediščine tudi na področju arhitekture, izboljšanju pogojev varovanja specifičnega arhivskega gradiva, omogočanju dostopa do takega gradiva in informacij o gradivu širši populaciji ter izobraževalnim ustanovam in postavitvi strokovnih izhodišč za vrednotenje in obdelavo arhitekturnega arhivskega gradiva.

Ohranjanje kulturne dediščine je temeljni pogoj za zagotovitev kulturne identitete naroda. Med temeljne naloge ohranitve kulturne dediščine zagotovo sodi varstvo arhivskega gradiva kot kulturnega spomenika, kar pomeni predvsem zagotavljanje ustreznih objektov in opreme arhivskih skladišč v skladu z arhivskimi standardi, infrastrukturnih pogojev za izvajanje varstva, dostopnosti gradiva in v tem okviru omogočanje enotne uporabe javnega arhivskega gradiva in drugih informacij v digitalni obliki ter izobraževanje o kulturni dediščini.

Gradivo tehnične dediščine v glavnem vsebuje načrte, skice in zemljevide. Njegova uporabnost je pogosto zmanjšana zaradi starosti samega papirja in (posledično) njegove krhkosti. To velja zlasti za načrte, izrisane na pavspapirju, ki se lomi na manjše kose. Tudi odpiranje in razgrinjanje načrtov, zloženih v mape, ter ponovno zlaganje povzročajo trajne poškodbe na papirju.

Zato je pri zagotavljanju ustrezne zaščite in tudi uporabnosti takega gradiva nujno potrebno interdisciplinarno strokovno sodelovanje arhivistov, arhitektov, informatikov in restavratorjev.

*mag. Nada Čibej, univ. dipl. zgod.
direktorica Pokrajinskega arhiva Koper
Pokrajinski arhiv Koper
Kapodistriassov trg 1
SI-6000 Koper
t: +386(0) 5 62 71 824
fax: +386(0) 5 62 72 441
m: +386 (0) 41 49 94 49
e: nada.cibej@gmail.com

Boštjan Bugarič*

Mesto in nebo – zgodba o nevidnih koprskih prizoriščih

Grajena struktura Kopra je odsev različnih zgodovinskih obdobj, ki nakazujejo nivoje družbenih povezav in odnosov med prebivalci. Vloga arhitekture in urbanizma predstavlja tako časovno ogledalo odnosov določenega družbenega razvoja. Specifičen primer je povojno obdobje, kjer so za staro mestno jedro prevladovali koncepti in zasnove arhitekta Mihevca. Sprašujemo se, kakšna je vloga njegovih realiziranih del v odnosu s sodobnimi koncepti razvoja mesta. Hiperurbanizem, ki je podrejen imperativu kapitala, neusmiljeno briše prostor spomina, ustvarja povsem nova razmerja v prostoru in ostaja brezbrizen do arhitekturne dediščine.

*dr. Boštjan Bugarič, univ. dipl. inž. arh.
Univerza v Ljubljani
Fakulteta za arhitekturo
Zoisova 12
SI-1000 Ljubljana
E: bostjan.bugaric@zrs.upr.si

Nika Grabar*

Dvojčka v silhueti Ljubljane in Kopra

Silhueta mesta namiguje na karakter njegovega prostora. Kljub temu da se nenehno spreminja, kot se spreminjajo hiše, ki določajo njen obris, so te spremembe redko drastične. Čas po drugi svetovni vojni je v slovenski prostor prinesel nov način delovanja mest, ki je povzročil teritorialne in posledično upravno-politične spremembe. Ljubljana je postala središče socialistične republike znotraj federalne skupnosti, Koper novo »okno v svet«. Potreben je bil miselni preskok. Kot se je spremenil obris države, se je kmalu za tem, v skladu z novo ideologijo, spremenila silhueta omenjenih mest.

Ravnikarjev načrt za Trg republike je v glavno mesto postavil dve vertikali. Ena izmed stolpnic naj bi bila namenjena vladnim pisarnam, druga gospodarskemu segmentu. V starem mestnem jedru Kopra je Mihevc zasnoval enega izmed svojih najbolj kontroverznih projektov, dve stanovanjski stolpnici.

Članek temelji na primerjavi formalne analize Ravnikarjevega in Mihevčevega projekta ter se sprašuje o njunem pomenu znotraj konteksta družbenopolitičnih sprememb po drugi svetovni vojni. Pri tem so ključne točke analize razmerje omenjenih projektov do obstoječega mestnega tkiva ter odnos, ki ga dve vertikali med seboj vzpostavljata. Namreč, če ena vertikala označuje točko v mestnem prostoru, je pomen dveh drugačen. Med njima se vzpostavlja prostor, ki v mestni silhueti dobi močnejši pomen. In ker je predmet analize članka prostor med dvema stolpnicama v odnosu do mestnega prostora, se hkrati odpira možnost za razmislek o pomenu med novim centrom in »oknom v svet«, ki je zarisal silhueto novega družbenega delovanja.

*dr. Nika Grabar, univ. dipl. inž. arh.
Visoka šola za dizajn
Vojkova 63
SI-1000 Ljubljana
M: +386 (0) 41 84 11 48
E: nika.grabar@vsd.si

Matej Mihevc*

Pogovori s sodelavci Eda Mihevca

Prispevek nas bo popeljal v čas po letu 1950, pri čemer me je zanimal predvsem splošni razvoj širšega območja Slovenskega primorja. Kljub neizogibnemu poudarku na arhitekturi in urbanizmu pa sem tukaj skušal skozi pripovedi ključnih akterjev tega časa in prostora začutiti tudi druge gradnike. Raziskal sem tangente, ki so pripeljale do različnih sodelovanj, in poiskal dejavnike, ki so pospeševali ali zavirali napredek. Dotaknil sem se tematik, kot so družbena ureditev in njen vpliv, sociologija, sociala, kultura, zgodovina. Pri tem pa ne smemo pozabiti na tisto ključno: arhitektov odziv na vse naštetost ter njegovo sposobnost reševanja teh venomer težavnih prepletanj.

Arhitekture se bomo tokrat dotaknili iz nekoliko nenavadne strani; morda tiste, ki nam lahko poda najbolj realne odgovore na vprašanja, ki si jih marsikdaj v tej panogi zastavljamo desetletja po sami zasnovi ali realizaciji. Prof. Olga Rusanov, tesna sodelavka, nam predstavi delo na fakulteti. Iva Raič, ki je bila strokovno prisotna pri večini projektov na Obali (in drugod), ob prijetnem klepetu razkrije nepogrešljive informacije in izjemno sodelovanje z možem Dušanom Raičem, inženirjem statike. Takšno sodelovanje med arhitektom in statikom pogosto pripelje do enkratnih, zanimivih rešitev. Evstahij Pregelj nas v času popelje nazaj na sama delovišča, medtem ko se takratni direktorji hotelov, igralnice, marine in drugih objektov spominjajo funkcije in funkcionalnosti.

Kaj tvori arhitekturo v najširšem smislu in kako nato arhitektura vpliva na prostor ter družbo? Morda bo ta prispevek del odgovora na ta vprašanja.

*Matej Mihevc
Med vrtovi 3
SI - 6320 Portorož
M: +386 (0) 40 43 74 66
E: matej.mihevc@siol.net

Jasna Kralj Pavlovec
Kratka biografija Eda Mihevca
(1911-1985)

- 8. 7. 1911**
rojen v Trstu.
- 1931**
maturiral na gimnaziji v Ljubljani.
- 1931/32**
vpisal na Oddelek za arhitekturo Tehniške fakultete Univerze v Ljubljani.
- 1. 8. 1936**
diplomiral pri prof. Jožetu Plečniku.
- 1937 – 1940**
služboval v projektivnih in stavbnih podjetjih v Ljubljani.
- 1940**
opravil strokovni izpit za pooblaščenega inženirja.
- 1941 – 1943**
komandant Gubčeve brigade, komandant višje oficirske šole za obveščevalce, načelnik glavnega štaba operacijskih oddelkov in član vrhovnega štaba NOV in POS.
- 1943**
gospodarski pooblaščenec FLRJ (Federativna ljudska Republika Jugoslavija) v Trstu in Julijski krajini.
- 16. 6. 1945**
šef kabineta v ministrstvu za industrijo in rudarstvo LRS (Ljudska Republika Slovenija).
- 1946**
izredni profesor za stanovanjske in industrijske zgradbe na Oddelku za arhitekturo tehniške fakultete Univerze v Ljubljani.
- 1949**
1. nagrada vlade FLRJ, Ministrstva za prosveto in kulturo za izvedbo industrijskih objekte »Litostroja« (sodelavec Miroslav Gregorič).
- 1950**
Nagrada Ministrstva za gradnjo LRS (Ljudska republika Slovenija) za zazidalni načrt kemične tovarne Belinka.
- 1958 – 1981**
redni profesor za predmet stanovanjske zgradbe, industrijske zgradbe, opremo prostora. Vodil seminar za kompozicijo.
- 1965**
Nagrada mesta Ljubljane za vidne dosežke v arhitekturi.
- 1969**
Prešernova nagrada za »Arhitektonsko urbanistično rešitev kompleksa Lucija«
- 1981**
upokojen, se preseli v Portorož.
- 1985**
naziv »zaslužni profesor« za pedagoško delo, ki mu ga je podelila Fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani.
- 4. 6. 1985**
umrl v Izoli.

Iniciativni odbor:

mag. Nada Čibej, univ. dipl. zgod.

direktorica Pokrajinskega arhiva Koper
Pokrajinski arhiv Koper
Kapodistriasov trg 1
SI-6000 Koper
t: +386(0) 5 62 71 824
fax:+386(0) 5 62 72 441
m: +386 (0)41 49 94 49
e: nada.cibej@gmail.com

mag. Neža Čebtron Lipovec, univ. dipl. um. zgod.

Univerza na Primorskem
Inštitut za dediščino Sredozemlja ZRS
Bolniška 20
SI-6330 Piran
m: +386 (0) 31 53 89 55
e: neza.cebronlipovec@zrs.upr.si

Ana Nuša Jontez Mihevc, univ. dipl. inž. arh.

Med vrtovi 3
SI-6320 Portorož
M: +386 (0) 41 60 27 46
E: ana.mihevc@gmail.com

dr. Marko Korošic, univ. dipl. inž. arh.

Ministrstvo za okolje in prostor
Inšpektorat RS za okolje in Prostor
Trg Brolo 4
SI-6000 Koper
T: +386 (0) 5 66 32 340
M: +386 (0) 40 26 19 79
E: marko.korosic@yahoo.it

mag. Jasna Kralj Pavlovec, univ. dipl. inž. arh.

Visoka šola za dizajn
Vojkova 63
SI-1000 Ljubljana
M: +386 (0) 31 77 86 74
E: jasna.kralj@vsd.si

dr. Janez Kresal, univ. dipl. inž. arh.

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za arhitekturo
Zoisova 12
SI-1000 Ljubljana
T: +386 (0)1 200 07 44
E: janez.kresal@fa.uni-lj.si

dr. Boris Leskovec, univ. dipl. inž. arh.

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za arhitekturo
Zoisova 12
SI-1000 Ljubljana
M: +386 (0) 41 79 81 48
E: leskovec.boris@gmail.com

Matej Mihevc

Med vrtovi 3
SI-6320 Portorož
M: +386 (0) 40 43 74 66
E: matej.mihevc@siol.net

Publisher/Izdajatelj:
Univerza v Ljubljani
Fakulteta za arhitekturo
Zoisova 12
SI-1000 Ljubljana

Phone / tel.: +386 (0)1 200 07 62
Phone / tel.: +386 (0)1 200 07 52
Phone / tel.: +386 (0)1 426 43 19
Fax / faks: + 386 (0)1 425 74 14
h-page: <http://www.fa.uni-lj.si>

Editors /urednici: Jasna Kralj Pavlovec in Neža Čebtron Lipovec
Lecturer / lektor: Peter Peterka
Logo: Matej Mihevc
Design /oblikovanje: Jasna Kralj Pavlovec

Circulation /naklada: 100 copies /kopij

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

72(497.4):929Mihevc E.

ZNANSTVENI simpozij o arhitektu Edu Mihevcu (2010 ; Koper)
Edo Mihevc 100 / Znanstveni simpozij o arhitektu Edu Mihevcu,
Koper, Slovenija, 4. junija 2010 ; [editors Jasna Kralj Pavlovec in
Neža Čebtron Lipovec]. - Ljubljana : Fakulteta za arhitekturo, 2010

ISBN 978-961-6823-05-0

1. Gl. stv. nasl. 2. Kralj-Pavlovec, Jasna, 1963-251273216